Firmy i veřejný sektor chystají v příštím roce růst mezd, ukázal průzkum

Jáchym Novotný
včera v 13:05 | Zdroj: ČTK, ČT24, Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR, Ministerstvo práce a sociálních věcí

Práce v průmyslu. Ilustrační snímek

Zdroj: Pexels/Kiefer Likens

Zaměstnavatelé, kteří již mají stanovené rozpočty na příští rok, plánují v roce 2027 zvýšit základní mzdy v průměru o 4,3 procenta v komerční sféře a o 6,5 procenta ve veřejném sektoru, vyplývá z říjnového průzkumu, který představily Comp&Ben Asociace!, Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů, Unie zaměstnavatelských svazů a Svaz personalistů. Nejde ale o definitivní hodnoty. Zatímco v byznysu má jasno už 57 procent firem, ve veřejné sféře má konkrétní rozpočet hotový jen asi čtvrtina organizací.

Do průzkumu realizovaného výše zmíněnými subjekty se zapojilo 832 zaměstnavatelů. Prezident Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů, prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb a prezident Unie zaměstnavatelských svazů Jiří Horecký upřesnil, že počet firem v průzkumu reprezentuje šest set tisíc zaměstnanců. Jde tedy podle něj o kombinaci malých, středních a velkých firem.

Made with Flourish • Create your own

V komerční sféře činí medián plánovaného navýšení základních mezd čtyři procenta. Z odvětví vykazují nejvyšší průměr profesní a podnikové služby s růstem o 5,2 procenta a velkoobchod a maloobchod s 5,1 procenta. Ve zpracovatelském průmyslu, který má ve vzorku největší zastoupení, činí plánované navýšení 4,1 procenta. V bankovnictví, financích, pojišťovnictví a nemovitostech to je 3,9 procenta. Třetina komerčních firem dosud nemá rozhodnuto o konkrétním zvýšení.

FAKTA

Co je medián?

Medián je prostřední hodnota, která dělí řadu vzestupně seřazených výsledků na dvě poloviny – polovina hodnot je menších nebo rovných a polovina větších nebo rovných. Základní výhodou mediánu jako statistického ukazatele je fakt, že není ovlivněn extrémními hodnotami, na rozdíl například od průměru.

„Růsty o čtyři procenta se v komerční sféře zdají pro příští rok standardem. Firmy přidávají, ale nepředhánějí se," sdělil prezident Comp&Ben Asociace! Petr Janák. Ve veřejném sektoru plánuje zvýšit základní mzdy 82 procent organizací, 56 procent z této skupiny však zatím nezná konkrétní výši. U organizací, které už rozpočet mají, činí průměrné zvýšení 6,5 procenta a medián pět procent. Nejvyšší průměr vykazuje veřejná správa a vzdělávání se 7,7 procenta, následují zdravotnictví a sociální péče s kulturou, sportem a dalšími službami, shodně o šest procent.

Made with Flourish • Create your own

„My jsme teď v závěru listopadu, kdy nejsou rozpočty finalizovány. A to i ve veřejném sektoru. Protože krajské, městské ani státní rozpočet ještě nejsou schváleny. Ale už jsou tady návrhy a ty už se nebudou tolik lišit od skutečnosti roku 2027. To znamená, lze se domnívat, že odhad je z nějakých 85, 90 procent takový, jako to opravdu bude v příštím roce," sdělil Horecký.

10 min

Jiří Horecký o plánovaném růstu mezd v roce 2027

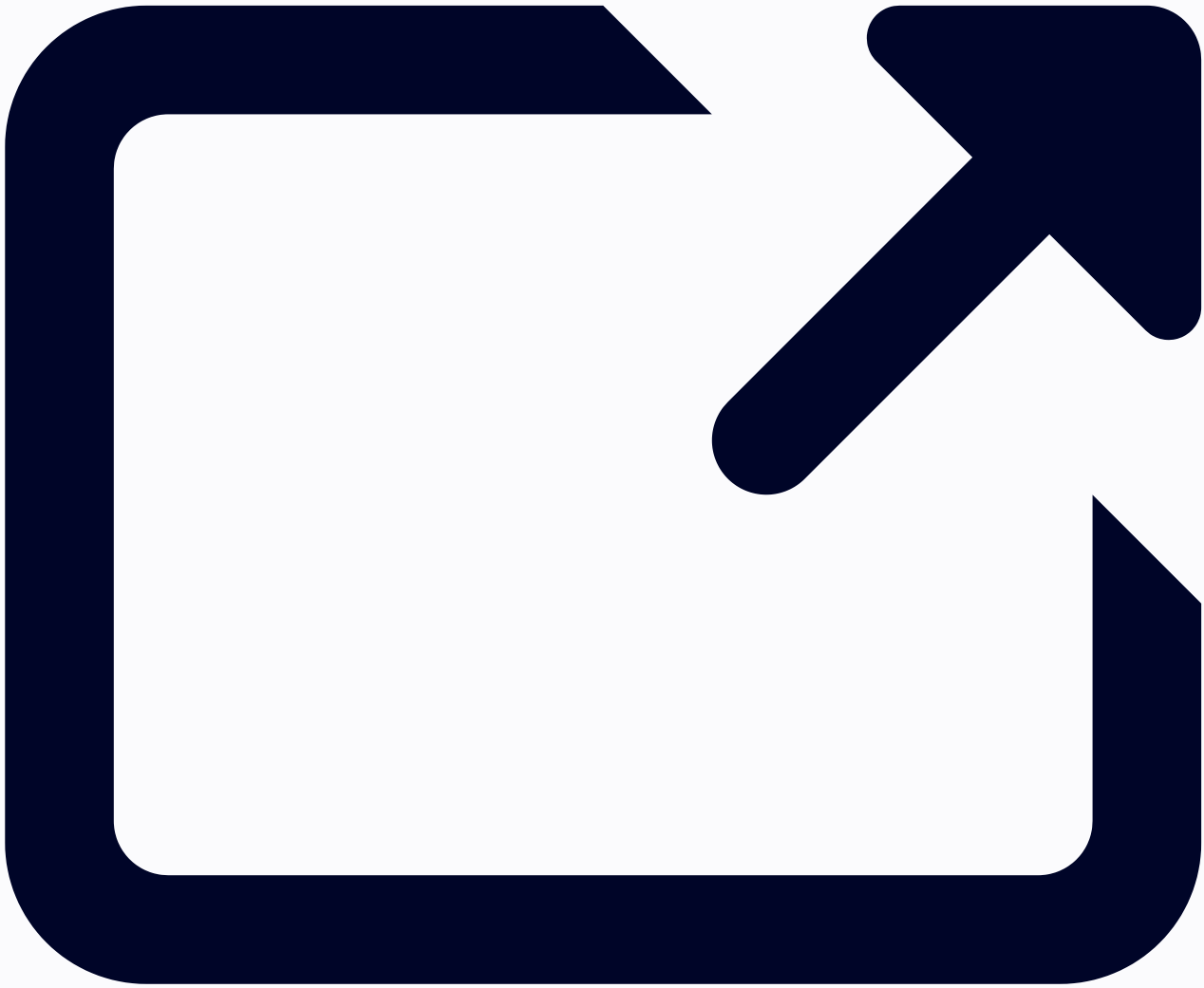

Zdroj: ČT24

Prezidentku Asociace personalistů a generální ředitelku Manpower Group Jaroslavu Rezlerovou čísla z průzkumu překvapila. „Já bych se spíše podívala na to, jak to vypadalo v letošním roce a jak by to na základě toho mohlo vypadat v roce 2027. Průměrné mzdy v letošním roce ve druhém kvartálu rostly o devět procent ve veřejné správě, ve zpracovatelském průmyslu například o pět procent a zhruba podobně v soukromém sektoru obecně, mezi pěti a šesti procenty. Troufla bych si odhadnout, že průměrně mzdy mohou v příštím roce růst o nějakých šest procent, ale neznamená to, že to bude plošné pro všechny zaměstnavatele a zaměstnance,“ zdůraznila.

Rozdíly mezi veřejným a soukromým sektorem

U soukromého a veřejného sektoru se liší i důvody, které určují výši rozpočtů. V průzkumu 32 procent firem uvedlo, že rozhodují především hospodářské výsledky a finanční možnosti společností. Devatenáct procent pak za hlavní faktor označilo vývoj mezd a trhu. Ve veřejném sektoru se naopak na prvním místě umístil růst minimální mzdy a legislativní změny, které zmínilo 35 procent zaměstnavatelů. Dalších 27 procent z nich pak za hlavní faktor označilo své finanční možnosti.

Proč mají dle průzkumu růst ve veřejném sektoru mzdy více? Soukromý sektor podle Horeckého mzdy zvyšuje jednak na základě svých možností, ale i na základě různých okolností. „Kdežto veřejný sektor je ovlivňován tím, jak vláda v nařízení o platových poměrech rozhodne. Nařízení už je venku, jeho návrh byl zveřejněn a Česká republika by měla zažít trochu revoluci v odměňování, protože se všechny základní platové tarify mají změnit a přepočítat tak, aby žádný z nich nezačínal pod minimální mzdou," vysvětlil Horecký.

ODKAZ

Zástupci vlády, odborů a zaměstnavatelů se shodli na změně nastavení platů

Dalším faktorem je samotná minimální mzda. Ta od 1. ledna 2027 vzroste o 11,2 procenta ze současných 22 400 na 24 900 korun měsíčně. „A to má dopad na zvýšení základních platových tarifů. Takže ti zaměstnavatelé z veřejného sektoru s tím počítají," dodal.

Rezlerová si ovšem myslí, že se čísla růstu mezd budou lišit. Soukromý sektor totiž podle ní obvykle platí lépe. „Pravda ovšem je, že firmy jsou teď více opatrné, více se dívají na svoje příležitosti, na svoje zakázky a že se také hodně šetří. Ve firmách se sledují náklady mnohem přísněji, protože ta ekonomická situace je, řekla bych, méně odhadnutelná, než bývala třeba v uplynulých letech. Takže za mě – soukromý sektor, uvidíme, byla bych spíše opatrná. Veřejný sektor, kde se prohlašuje, že se šetří a kde se platy zatím nijak významně nenavyšovaly, bude podle mě nižší," sdělila.

8 min

Jaroslava Rezlerová o nárůstu základních mezd v roce 2027

Zdroj: ČT24

Podle Horeckého nicméně není dobře, že mzdy ve veřejném sektoru podle průzkumu porostou více než v soukromém. Domnívá se, že by to mělo být naopak. „A podle toho, jak roste soukromý sektor, tak by se tomu měl přizpůsobovat veřejný. A proto se dělá ta změna. Tím, že platové tarify budou vázány na minimální mzdu, tak podle toho, jak v českém hospodářství poroste průměrná mzda, budeme mít minimální mzdy a podle minimální mzdy bude od příštího roku dále růst odměňování ve veřejném sektoru," vysvětlil.

Made with Flourish • Create your own

Odpadnout by tak podle něj mělo dohadování mezi odbory a zaměstnavateli či lobbování a intervence u politiků za růst platů pro učitele, zdravotníky či sociální

služby. „Ale protože to je jednorázová věc, která se napravuje a která bude stát státní rozpočet 33 miliard korun, tak je tam nárůst vyšší právě proto, aby tam nic nezačínalo pod minimální mzdou a zaručeným platem. Je potřeba také dodat, že výjimečně v příštím roce by zaměstnavatelé ve veřejném sektoru mohli bez souhlasu zaměstnance použít osobní příplatek a přesunout ho do základu zvýšení platového tarifu," doplnil Horecký.

Většina firem plánuje počet zaměstnanců zachovat

Průzkum dále ukázal, že ve veřejném sektoru plánuje příští rok zachovat počet zaměstnanců 76 procent organizací. Jedenáct procent plánuje růst počtu zaměstnanců, a pět procent naopak pokles. Největší poptávka je po zdravotních, sociálních a pečujících profesích. Čtvrtina dotázaných organizací zároveň uvedla, že největší překážkou pro nábor nových zaměstnanců jsou mzdová očekávání uchazečů.

V komerčním sektoru plánuje v roce 2027 zachovat počet zaměstnanců 51 procent firem. Dalších osmadvacet chce počet navýšit. Snižovat naopak plánuje šestnáct procent společností. Nejvíce poptávány jsou v soukromém sektoru výrobní a operátorské pozice, což uvedlo 32 procent firem a technické či vývojové profese. Ty zmínilo dvacet procent společností. Nábor v komerčním sektoru nejvíce brzdí nedostatek uchazečů, což za problém označilo 24 procent společností. Následovali chybějící dovednosti a zkušenosti, což zmínilo 22 procent firem a vysoká mzdová očekávání, která uvedlo 21 procent subjektů.

Made with Flourish • Create your own

Proč mzdy v soukromém sektoru nerostou rychleji, když je uchazečů nedostatek? „Zaměstnavatelé platí určitě více. Významné nárůsty byly v posledních letech dosti signifikantní, protože obsadit volnou pozici ve firmě bylo velmi složité, ale prostředky, které firmy na to dnes mají, už jsou také omezené. Takže si myslím, že to je hlavní brzda, proč mzdy a platy nerostou více," domnívá se Rezlerová.

Podle té se navíc zároveň rozevírají nůžky mezi tím, co zaměstnavatelé požadují, a mezi tím, co kandidáti nabízejí jako kompetence a dovednosti, což se podle ní bude už jen prohlubovat díky narůstající potřebě ovládat technologie a nástroje umělé inteligence (AI).

Rezervy mají Češi podle Rezlerové i ve schopnosti si o vyšší mzdu říci. „Měli bychom se ještě učit u některých našich sousedů (...), abychom byli víc odvážní, abychom si říkali o vyšší platy, abychom uměli přesvědčit svého zaměstnavatele, jaké máme kompetence a dovednosti, jak jsme pro něj užiteční, a o tu vyšší mzdu si říkat častěji. My to bohužel děláme velmi málo," podotkla.

ODKAZ

Průměrná mzda stoupla na 51 966 korun

Transparentní odměňování, home office a AI

Autoři průzkumu se firem ptali i na jejich připravenost na novelu o transparentním odměňování. Všechny interní procesy má na nová pravidla nastavených devět procent komerčních firem, sedmdesát procent je ve fázi příprav. Ve skupině veřejného sektoru je plně připraveno jedenáct procent organizací a 45 procent se připravuje. Asi 32 procent stále přesně neví, co se od nich očekává, dvanáct procent s přípravami vůbec nezačalo.

Samostatné peníze na dorovnání neodůvodněných rozdílů v odměňování plánuje vyčlenit třináct procent komerčních firem a sedm procent organizací veřejné sféry. Ostatní je případně pokryjí z běžných mzdových rozpočtů.

Součástí směrnice, kterou má do českého právního řádu zavést novela zákoníku práce, jsou mimo jiné pravidla pro rovné odměňování žen a mužů. Zaměstnavatelé nově nebudou smět zjišťovat mzdovou historii uchazečů a budou muset předem sdělit nabízené mzdové rozpětí, nebo budou muset evidovat platové rozdíly mezi ženami a muži, kteří pracují na stejných pozicích.

Průzkum se zaměřil i na další oblasti. Pravidla práce z domova se dle odpovědí respondentů v drtivé většině firem měnit nebudou. Umělá inteligence pak zatím povede hlavně k automatizaci úkolů bez propouštění. Snížení potřeby lidí na některých pozicích očekává kvůli AI pouze osm procent firem. „Můžeme konstatovat, že minimálně v příštím roce umělá inteligence zkvalitňuje, zefektivňuje, dělá věci rychleji a lépe, ale nedochází kvůli ní ke škrtání nebo omezování pracovních míst," uzavřel Horecký.